

Curtea Supremă de Justiție

DECIZIE

25 martie 2015

mun. Chișinău

Colegiul penal în componența:

Președinte – Nicolae Gordilă,

Judecători –Liliana Catan și Ion Guzun,

examinînd admisibilitatea în principiu a recursului ordinar declarat de avocatul Domete Marin în numele succesorului părții vătămate Moraru Victor împotriva sentinței Judecătoriei Nisporeni din 06 iunie 2014 și deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 11 decembrie 2014, în cauza penală în privința lui

Moțpan Ivan Ivan, născut la 20 ianuarie 1990, originar și domiciliat în s. Păruceni, r-nul Nisporeni,

Termenul de examinare a cauzei:

prima instanță: 13.06.2013-24.07.2013;

29.01.2014- 06.06.2014;

instanța de apel: 21.08.2013- 05.12.2013;

09.07.2014-11.12.2014;

instanța de recurs: 18.02.2015- 25.03.2015;

CONSTATĂ :

1. Prin sentința Judecătoriei Nisporeni din 24 iulie 2013, cauza fiind examinată în baza art. 364¹ Cod de procedură penală, Moțpan Ivan a fost recunoscut vinovat și condamnat:

- în baza art. 145 alin.(1) Cod penal - la 8 (opt) ani închisoare;

- în baza art.179 alin.(1) Cod penal - la 1 (unu) an închisoare;

În conformitate cu art. 84 Cod penal, pedeapsa definitivă pentru concursul de infracțiuni prin cumul parțial al pedepselor aplicate, i-a fost stabilită 8 (opt) ani 8 (opt) luni închisoare, cu executarea pedepsei într-un penitenciar de tip închis.

2. Prin sentința nominalizată s-a reținut că, inculpatul Moțpan Ivan la 28 martie 2013, ora 22.00, fiind în stare de ebrietate alcoolică cu grad avansat, s-a deplasat la domiciliul cet. Moraru Maria din s. Poruceni, r-nul Nisporeni, a pătruns fără permisiune în casă, unde din motiv de răzbunare pentru că ultima nu i-a dat cu împrumut 100 lei, acționînd cu intenție directă și urmărind scopul săvîrșirii omorului prin asfixiere, cu brațul stîng a apucat-o pe Moraru Maria de cap, iar cu brațul drept i-a astupat cavitatea bucală și septul nazal, iar ca rezultat Moraru

Maria a decedat în urma asfixiei mecanice prin obstrucția orificiilor respiratorii - sufocare.

3. Nefiind de acord cu sentința, apel a declarat avocatul Domete Mihail în numele succesorului părții vătămate Moraru Victor, solicitând casarea acesteia, rejudecarea cauzei și pronunțarea unei noi hotărâri cu recalificarea acțiunilor inculpatului Moțpan Ivan de la art. 145 alin. (1) Cod penal la art. 145 alin. (2) lit. b), e) Cod penal din motiv că, conform celor stabilite în faza de urmărire penală și cercetării judecătorești ultimul a pătruns în casa lui Moraru Maria, unde din motive de răzbunare pentru că ea nu i-a dat cu împrumut suma de 100 lei, Moțpan Ivan a omorât-o și din aceste considerente acțiunile lui urmau a fi încadrate conform art. 145 alin. (2) lit. b) Cod penal - omorul unei persoane din interes material, ori, după ce a văzut că Moraru Maria a decedat, el a sustras telefonul mobil de model Orange Senior ZTE-G S202 ce-i aparținea ultimei, însă nici învinuirea, nici instanța de fond nu s-a expus asupra acestei circumstanțe.

De asemenea, succesorul părții vătămate consideră că acțiunile lui Moțpan Ivan urmau a fi încadrate și în baza lit. e) alin. (2) art. 145 Cod penal, deoarece inculpatul Moțpan Ivan a profitat de starea de neputință a victimei. Totodată, succesorul părții vătămate a invocat și faptul că i-a fost încălcat dreptul la un proces echitabil, deoarece nu a fost legal citat în instanța de fond.

4. Prin decizia Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 05 decembrie 2013 a fost admis apelul declarat, casată sentința și remisă cauza la o nouă examinare în aceeași instanță, în alt complet de judecători.

4.1. În motivarea soluției instanța de apel a invocat că instanța de fond a încălcat prevederile art. 319 Cod de procedură penală, întrucât în conținutul materialelor din dosar nu există nici o probă care ar demonstra că succesorul părții vătămate a fost citat legal.

Instanța de apel a reținut că în cadrul urmăririi penale, succesorul părții vătămate Moraru Victor a indicat atât adresa de la locul de trai cât și adresa locului său de muncă, fiind consemnate în procesul-verbal, iar în virtutea existenței informației despre locul de aflare a lui Moraru Victor, nici organul de urmărire penală la finele acesteia, nici instanța de fond nu a întreprins măsurile necesare de citare legală, astfel partea vătămată fiind lipsită de dreptul de a lua cunoștință de materialele cauzei, de a face cereri și demersuri de a completa ancheta, precum și de a înainta acțiune civilă.

Mai mult decât atât, colegiul penal a constatat că în cadrul urmăririi penale au fost anexate mandatele avocaților Domete Marin și Josanu Dumitru, însă, instanța de fond nu a citat nici unul din avocații menționați în virtutea faptului că mandatele conțin informațiile despre sediul juridic al acestora, adresele electronice și numerele de contact.

Instanța de apel a reiterat că, indiferent de faptul că inculpatul a înaintat cerere conform art. 364/1 Cod de procedură penală de a examina cauza în baza probelor de la urmărirea penală, partea vătămată urma a fi audiată și informată despre dreptul de a se constitui ca parte civilă, înaintînd o acțiune civilă.

5. Prin sentința Judecătorei Nisporeni din 01 iunie 2014, cauza fiind examinată în baza art. 364¹ Cod de procedură penală, Moțpan Ivan a fost recunoscut vinovat și condamnat:

- în baza art. 145 alin.(1) Cod penal - la 7 (șapte) ani închisoare;
- în baza art.179 alin.(1) Cod penal - la 1 (unu) an închisoare;

În conformitate cu art. 84 Cod penal pedeapsa definitivă pentru concursul de infracțiuni prin cumul total al pedepselor aplicate, i-a fost stabilită lui 8 (opt) ani închisoare, cu executarea pedepsei într-un penitenciar de tip închis.

A fost admisă acțiunea civilă în partea prejudiciului material în principiu, urmînd ca instanța civilă să se expună asupra cuantumului.

A fost încasat de la Moțpan Ivan în beneficiul lui Moraru Victor prejudiciul moral de 10000 (zace mii) lei.

6. Pentru a pronunța sentința, instanța de fond a constatat că, inculpatul Moțpan Ivan, la 28 martie 2013, aproximativ la ora 22.00, fiind în stare de ebrietate alcoolică cu grad avansat, s-a deplasat la domiciliul victimei Moraru Maria din s. Păruceni, r-nul Nisporeni, a pătruns fără permisiune în casă, unde din motiv de răzbunare pentru că ultima nu i-a dat cu împrumut 100 lei, acționînd cu intenție directă și urmărind scopul săvîrșirii omorului prin asfixiere, cu brațul stîng a apucat-o pe Moraru Maria de cap, iar cu brațul drept i-a astupat cavitatea bucală și septul nazal, iar ca rezultat Moraru Maria a decedat în urma asfixiei mecanice prin obstrucția orificiilor respiratorii - sufocare.

7. Sentința a fost atacată cu apel de către avocatul Domente Marian în numele succesului părții vătămate Moraru Victor, care a solicitat casarea sentinței, rejudecarea cauzei și pronunțarea unei noi hotărîri potrivit modului stabilit pentru prima instanță, cu aplicarea unei noi pedepse penale mai grave conform împrejurărilor de fapt și de drept.

În motivarea apelului a indicat că:

- instanța de judecată, a examinat cauza în lipsa succesului părții vătămate;
- instanța de judecată incorect a apreciat probele prezentate și eronat a aplicat prevederile art. 364¹ Cod de procedură penală;
- în faza procesului de urmărire penală și a cercetării judecătorești s-a stabilit că Moțpan Ivan a pătruns în casa lui Moraru Maria unde, din motive de răzbunare pentru că ultima nu i-a dat cu împrumut suma de 100 lei, Moțpan Ivan a omorît-o. Prin urmare, acțiunile lui Moțpan Ivan urmau a fi încadrate conform art. 145 alin.(2) lit. b) Cod penal - omorul unei persoane din interes material;

- acțiunile lui Moțpan Ivan urmau a fi încadrate și în baza lit. e) alin. (2) art. 145 Cod penal, deoarece inculpatul Moțpan Ivan a profitat de starea de neputință a victimei, vârsta înaintată;

- instanța de fond a ignorat și nu s-a expus asupra raportului de expertiză medico-legală nr. 617 din 6 iunie 2013, acțiunile constatate prin concluzii putînd fi calificate în conformitate cu art. 172 Cod penal, fapte recunoscute de către condamnatul Moțpan Ivan și prezente la probele administrate la dosar (filmarea privind reconstituirea faptelor);

- instanța de judecată a aplicat condamnatului o pedeapsă prea blîndă, fără a fi luate în considerație prevederile art.76 alin. (1) lit. a) și art. 77 alin. (1) lit. b), e), h) Cod penal.

8. Prin decizia Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 11 decembrie 2014 a fost respins ca nefondat apelul declarat și menținută sentința.

8.1. Instanța de apel și-a argumentat soluția prin aceea, că instanța de fond a stabilit corect circumstanțele de fapt și de drept ale cauzei, considerînd justă concluzia de a încadra acțiunile inculpatului Moțpan Ivan în baza art. 179 alin.1) Cod penal după semnul calificativ violarea de domiciliu, adică pătrunderea sau rămînerea ilegală în domiciliul sau în reședința unei persoane fără consimțămîntul acesteia ori refuzul de a le părăsi la cererea ei, și în baza art.145 alin.1) Cod penal după indicile calificativ *omorul intenționat a unei persoane*.

La fel, instanța de apel a constatat că, în ședința instanței de fond pînă la începerea cercetării judecătorești inculpatul Moțpan Ivan a solicitat prin cerere scrisă examinarea cauzei penale pe baza probelor administrate în faza de urmărire penală pe care le cunoștea și asupra cărora nu are obiecții. Cauza a fost examinată în ordinea art. 364¹ Cod de procedură penală, pe baza probelor administrate în faza de urmărire penală, fiind totalmente dovedită vinovăția inculpatului prin declarațiile succesului părții vătămate Moraru Victor (f.d.40-41), ale martorilor: Moraru Valentina (f.d.44), Moraru Cristina, (f.d.45), Lazăr Gheorghe, (f.d.46- 47), Triboi Vasile, (f.d.48-49), Clopot Mihail, (f.d.50-51), cît și prin materialele cauzei, inclusiv:

- raportul de expertiză medico-legală nr.617 din 6 iunie 2013, din conținutul căruia reiese că, moartea cet. Moraru Maria este violentă și a survenit cu aproximativ cu 24 ore înainte de examinarea medico-legală, în urma asfixiei mecanice prin obstrucția orificiilor respiratorii - sufocare. La examinarea medico-legală a cadavrului cet. Moraru Maria au mai fost depistate: excoriații și echimoze pe față și gît, în jurul orificiilor nazo-bucale, care au apărut intravital, cu puțin timp înainte de deces, prin mecanism de fricțiune și compresiune, posibil cu mîna și cu pulpele degetelor și unghiilor, au legătură directă cu cauza morții, prezintă pericol pentru viață și în baza acestui criteriu în comun se califică ca vătămări corporale grave; echimoza de pe mîna stîngă, care a fost produsă în urma acțiunii traumatice

a unui corp dur contondent sau la lovirea de acesta, aproximativ cu 6-9 zile înainte de deces, nu au legătură cu cauza morții și se califică ca vătămare corporală neînsemnată; sângele cadavrului cet. Moraru Maria nu conține alcool etilic (f.d.71-73);

- raportul de expertiză nr. 2054 din 5 aprilie 2013, eliberat de SEEB al CTC-EJ, din conținutul căruia reiese că, șase urme degetale de pe foliile adezive nr. 1 și nr. 4 copiate de pe suprafața ușii din odaia nr. 1 (partea interioară) au fost create de degetul arătător, mijlociu, inelar și mic al mâinii drepte a inculpatului Moțpan Ivan (f.d.131-136);

- raportul de expertiză nr. 2051 din 10 aprilie 2013, eliberat de SEEB al CTC-EJ, din conținutul căruia reiese că, două urme digitale nr. 4 ridicate de pe suprafața ușii de la intrare în odaia nr. 2 din casa victimei au fost create cu degetul arătător a mâinii drepte a inculpatului Moțpan Ivan (f.d.138-141);

- procesul-verbal de cercetare la fața locului din 30 martie 2013, în conținutul căruia se descrie faptul și locul depistării cadavrului cet. Moraru Maria (f.d.16-20).

- procesul-verbal privind folosirea câinelui detector din 30 martie 2013 (f.d.16-20);

- procesul-verbal de verificare a declarațiilor la locul infracțiunii din 3 aprilie 2013, din conținutul căruia reiese că, inculpatul Moțpan Ivan și-a recunoscut vina și a arătat unde și cum a omorât victima (f.d.181-182);

- procesul-verbal de ridicare din 3 aprilie 2013, din conținutul căruia reiese că, de la inculpatul Moțpan Ivan a fost ridicat un telefon mobil (f.d.184).

Instanța de apel a respins cerința avocatului succesorului părții vătămate Domete Marin, de a recalifica acțiunile inculpatului în baza art. 145 alin.2), lit.b) Cod penal după semnele calificative ”*omor din interes material*”, deoarece din definiția noțiunii „interes material”, reiese că interesul material se poate prezenta sub următoarele forme:

- 1) motivul generat de necesitatea făptuitorului de a obține un câștig material pentru sine;
- 2) motivul generat de necesitatea făptuitorului de a-și reține un câștig material;
- 3) motivul generat de necesitatea făptuitorului de a se elibera de cheltuieli materiale;
- 4) motivul generat de dorința făptuitorului de a asigura un câștig material unor terțe persoane (de a obține sau reține un câștig material pentru ele ori de a le elibera de cheltuieli materiale).

Pentru survenirea răspunderii conform lit. b) alin.(2) art.145 Cod penal, este necesar ca interesul material să apară la făptuitor pînă la terminarea executării faptei prejudiciabile - anterior săvîrșirii omorului sau chiar în timpul săvîrșirii

acestui, iar la materialele dosarului nu au fost prezentate dovezi că inculpatul a omorât-o pe Moraru Maria anume din interes material.

Instanța de apel a conchis că, la stabilirea pedepsei instanța de fond a ținut cont de prevederile art. 7, 75, 76, 77 Cod penal și art.364¹ alin. (8) Cod de procedură penală, de asemenea corect a încasat de la inculpat prejudiciul moral în mărime de 10000 mii lei, iar acțiunea civilă admițând-o în principiu.

Prin urmare instanța de apel a conchis că, careva încălcări de ordin procesual care ar duce la casarea sentinței din oficiu nu au fost stabilite.

9. Nefiind de acord cu hotărârile nominalizate, a declarat recurs ordinar avocatul Domete Marian în numele succesorului părții vătămate Moraru Victor, care fără a invoca vreun temei de drept prevăzut la art. 427 alin. (1) Cod de procedură penală solicită casarea acestora în partea aplicării pedepsei penale, rejudecarea cauzei și pronunțarea unei noi hotărâri în această parte, cu aplicarea unei pedepse mai grave conform împrejurărilor de fapt și de drept.

În susținerea recursului invocă aceleași motive declarate în apel la **pct. 7** al prezentei decizii.

10. Examinând admisibilitatea în principiu a recursului ordinar în baza materialelor din dosar, Colegiul penal în unanimitate decide inadmisibilitatea acestuia din următoarele considerente.

În conformitate cu prevederile art. 432 alin. (2) pct. 4) Cod de procedură penală, *instanța de recurs, examinând admisibilitatea în principiu a recursului declarat împotriva hotărârii instanței de apel, este în drept să decidă asupra inadmisibilității acestuia în cazul în care constată că acesta este vădit neîntemeiat.*

Colegiul atestă că, recurentul declarând recursul ordinar, nu a invocat nici unul din temeiurile obligatorii recursului ordinar stipulate în art. 427 alin. (1) Cod de procedură penală, însă, lecturând textul acestuia, ajunge la concluzia că cerințele recurentului sunt contradictorii, din considerente că în motivarea recursului autorul se referă la exminarea cauzei în lipsa succesorului părții vătămate și la reîncadrarea acțiunilor inculpatului din prevederile art.145 alin. 1) Cod penal la art.145 alin.2) lit. b), e) Cod penal, temei ce se încadrează în prevederile art. 427 alin.1) pct. 5) și 12) Cod de procedură penală, potrivit căreia *hotărârea instanței de apel poate fi supusă recursului pentru a repara erorile de drept comise de instanțele de fond și de apel în cazul când cauza a fost judecată în prima instanță și apel fără citarea legală a unei părți, faptei săvârșite i s-a dat o încadrare juridică greșită, iar la finele recursului recurentul solicită o pedeapsă mai aspră, temei ce se încadrează în prevederile art. 427 alin.1) pct.10) Cod de procedură penală, sub aspectul că s-a aplicat pedeapsa individualizată contrar prevederilor legii.*

Raportînd normele menționate la situația în cauză, Colegiul conchide că aceste temeiuri nu și-au găsit confirmare, nefiind stabilite presupusele erori de drept invocate de recurent.

Întru respingerea motivelor invocate de recurent în textul recursului, Colegiul ține să menționeze că, în instanța de fond cauza a fost examinată în baza probelor administrate în faza urmăririi penale fiind admisă cererea inculpatului de a fi examinată cauza în ordinea art. 364¹ Cod de procedură penală (f.d.140,142).

Potrivit art. 364¹ Cod de procedură penală, *judicata se face în baza probelor administrate în faza de urmărire penală, doar dacă inculpatul recunoaște faptele așa cum sunt menționate în rechizitoriu (la caz art.145 alin.1) și 179 alin.1) Cod penal).*

Colegiul reține, că în instanța de fond, potrivit procesului verbal al ședinței de judecată (f.d.142, 142 verso), fiind prezent și succesorul părții vătămate Moraru Victor, li s-a acordat cuvânt participanților la proces pentru a-și expune opiniile asupra cererii formulate de inculpat, de asemenea fiind efectuat de către instanța de fond și controlul preliminar privind respectarea normelor imperative din Codul de procedură penală în cadrul urmăririi penale, ca urmare fiind adoptată soluția privind admiterea cererii inculpatului prin care se solicită judecarea cauzei în procedura simplificată prevăzută de art. 364¹ Cod de procedură penală.

De asemenea, Colegiul reține că, întru garantarea dreptului la apărare în egală măsură tuturor părților în proces, președintele a explicat succesorului părții vătămate dreptul de a deveni parte civilă în cauza dată, ultimul înaintînd cererea de recunoaștere în calitate de parte civilă și repararea prejudiciului cauzat prin infracțiune (f.d.77-105), instanța a solicitat părții civile să-și formuleze pretențiile în aceeași ședință.

Ca excepție, partea civilmente responsabilă, poate propune, în latura civilă administrarea probelor, fapt cerut de către ultimul în cadrul ședinței de judecată (f.d.143). În cazul cînd partea civilă nu și-a formulat acțiunea, acesta nu reprezintă temei de amînare a judecării cauzei.(f.d.154,verso).

Colegiul reține că, împotriva sentinței adoptate de prima instanță în urma judecării în procedura simplificată părțile pot exercita calea de atac a apelului de regulă, sub aspectul individualizării pedepsei, inculpatul neputînd renunța la opțiunea de a fi judecat potrivit procedurii simplificate.

În situația aplicării de către prima instanță a dispozițiilor art. 364¹ Cod de procedură penală, instanța de apel este obligată să verifice în principiu îndeplinirea cerințelor dispozițiilor art. 364¹ alin.(1) și (4) Cod de procedură penală și nu poate reține o altă situație de fapt și o altă încadrare juridică decît cea reținută în rechizitoriu și de către prima instanță.

Colegiul specifică că art. 401 alin. (1) pct. 3) și 4) Cod de procedură penală, prevede că, partea vătămată poate declara apel în ce privește latura penală, iar partea civilă și partea civilmente responsabilă, în ce privește latura civilă.

Prin urmare, fiind contestate hotărîrile cu apel și recurs ordinar de către avocatul Marin Domente în numele succesorului părții vătămate, care a fost

recunoscută ca parte civilă, exprimându-și dezacordul cu încadrarea juridică a acțiunilor inculpatului, precum și încălcarea dreptului la un proces echitabil a succesoriului părții vătămate, în vederea examinării cauzei în lipsa acestuia, Colegiul din cele menționate supra, conchide că de către instanțele de fond au fost respectate normele procedurale în vederea examinării cauzei penale în procedură simplificată prevăzută de art.364¹ Cod de procedură penală, neconstatându-se nici încălcarea dreptului la un proces echitabil, or după cum s-a menționat mai sus, s-a stabilit citarea și prezența succesoriului părții vătămate și a avocatului acestuia în cadrul ședinței de judecată în instanța de fond și cea de apel, pe când neprezentarea succesoriului părții vătămate, în cazul examinării cauzei în procedura simplificată, după înaintarea cererii de recunoaștere în calitate de parte civilă, nu reprezintă temei de amânare a judecării cauzei.

Prin urmare, instanța de recurs apreciază ca fiind corectă starea de fapt stabilită de către instanțele de fond precum și calificarea infracțiunilor reținute în sarcina inculpatului potrivit rechizitoriului, or conform art. 325 Cod de procedură penală instanța de judecată judecă cauza doar în limitele învinuirii conținute în actul de învinuire.

Conform art. 24 alin.2) Cod de procedură penală, *instanța judecătorească nu este organ de urmărire penală, nu se manifestă în favoarea acuzării sau a apărării și nu exprimă alte interese decât interesele legii.*

În aceeași ordine de idei Colegiul reține că, motivele aduse de recurent precum că instanțele de fond nu au dat o apreciere cuvenită probelor din dosar țin de starea de fapt și nu sunt prevăzute ca temei pentru recurs în art. 427 Cod de procedură penală.

Nici motivul de casare prevăzut în art. 427 pct. 10) Cod de procedură penală, cu referire la aplicarea pedepsei individualizate contrar prevederilor legale nu este incident în cauză, deoarece instanțele de fond au ținut cont de prevederile art. art. 61, 75-78 Cod penal și de art. 364¹ al.(8) Cod de procedură penală, de criteriile generale de individualizare a pedepsei și anume de gravitatea infracțiunii săvârșite, de motivul acesteia, de personalitatea celui vinovat, de circumstanțele atenuante precum căința sinceră, recunoașterea vinovăției, contribuirea la descoperirea crimei la fel și caracteristica pozitivă a inculpatului, de circumstanțele agravante, precum comiterea infracțiunii în stare de ebrietate și de influența pedepsei aplicate asupra corectării și reeducării vinovatului.

În asemenea condiții Colegiul consideră că, temeiurile la care se referă autorul recursului, nu sunt aplicabile din punct de vedere al prezenței erorilor de drept, fapt ce determină incontestabil concluzia inadmisibilității recursului ordinar declarat, deoarece acesta este vădit neîntemeiat.

11. În conformitate cu art. 432 alin. (2) pct. 4) Cod de procedură penală, Colegiul penal al Curții Supreme de Justiție,

DECIDE :

Inadmisibilitatea recursului ordinar declarat de avocatul Domete Marin în numele succesorului părții vătămate Moraru Victor, împotriva sentinței Judecătorei Nisporeni din 06 iunie 2014 și deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 11 decembrie 2014, în cauza penală în privința lui Moțpan Ivan, ca fiind vădit neîntemeiat.

Decizia este irevocabilă.

Decizia motivată publicată la 08 aprilie 2015.

Președinte

Nicolae Gordilă

Judecători

Liliana Catan

Ion Guzun